

VU Research Portal

Criminality and Family Formation

Zoutewelle Terovan, M.V.

2015

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Zoutewelle Terovan, M. V. (2015). *Criminality and Family Formation: Disentangling the relationship between family life events and criminal offending for high-risk men and women*. Ipskamp Drukkers.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Samenvatting (Dutch Summary)

CRIMINALITY AND FAMILY FORMATION

Disentangling the relationship between family life events and criminal offending for high-risk men and women

Het terugdringen van criminaliteit is al sinds jaar en dag een belangrijk onderwerp in het maatschappelijk debat. Maar hoe kunnen we er nu eigenlijk voor zorgen dat de delinquent een voorbeeldig burger wordt? Binnen de levensloopcriminologie is bekend dat de ernst en frequentie van delinquentie afneemt onder invloed van grote veranderingen op verschillende levensdomeinen, zoals het vinden van een vaste partner en het stichten van een gezin. Maar is het daadwerkelijk zo dat wanneer een delinquent persoon een vaste partner krijgt of een gezin sticht, hij stopt met het plegen van delicten? Deze veronderstelling is redelijk direct; de persoon vindt een partner en/of krijgt een kind en delinquentie neemt af. Maar kan het ook zo zijn dan de veronderstelde relatie tussen criminaliteit en gezinsvorming meer dynamisch is? Dat wil zeggen, wanneer een persoon minder criminaliteit gaat plegen zal de kans op het vinden van een partner en het krijgen van kinderen toenemen, waarop delinquentie nog verder afneemt. De bovenstaande vragen richten zich vooral op *hoe* de relatie tussen criminaliteit en het stichten van een gezin werkt, maar even belangrijk is de vraag voor *wie* het geldt dat gezinsvorming een afname in criminaliteit teweegbrengt. Is de werking hetzelfde voor mannen en vrouwen en zijn er verschillen tussen landen? Dit proefschrift tracht bovenstaande vragen te beantwoorden aan de hand van een groep personen die in hun jeugd zijn aangemerkt als hoog-risico jongeren, door gedragsproblemen, crimineel gedrag en problemen in de omgeving van de jongeren. Gekeken zal worden naar verschillende aspecten binnen een modern gezinsleven, zoals het vinden van een vaste partner (door middel van huwelijk, samenwonen of andersoortige relaties), het verbreken van romantische relaties en ouderschap. Het doel van dit proefschrift is drieledig:

- a) Het verklaren en verschaffen van inzicht in de relatie tussen gezinsvorming en delinquentie.
- b) Het verklaren en verschaffen van inzicht in de gevolgen van crimineel gedrag op gezinsvorming.
- c) Het vergelijken van de resultaten per geslacht en crossnationaal.

Steekproef en data

Dit proefschrift zal de ontwikkeling over tijd (van jeugd tot in de jongvolwassenheid), met betrekking tot delinquentie en gezinsvorming, onderzoeken voor een groep van 540 mannen en vrouwen die behandeld zijn in een justitiële jeugdinstelling. Geïstitutionaliseerde jongeren worden over het algemeen gekenmerkt door een problematische achtergrond: vaak zijn zij impulsief en/of agressief, vertonen zij delinquent

gedrag, zijn zij regelmatig het slachtoffer van (seksueel) misbruik en is er vaak sprake van drugs- en/of alcoholmisbruik. Ook de omgeving waarin de jongere is opgegroeid draagt bij aan de problematische achtergrond: zo zijn ouders vaak gescheiden, is er sprake van een conflict situatie tussen beide ouders, komt werkloosheid bij één of beide ouders voor, is binnen het gezin sprake van alcohol- en/of drugsmisbruik en is het mogelijk dat één of beide ouders psychisch problemen heeft. Vanwege deze problematische achtergrond hebben jongeren met een instellingsverleden een verhoogd risico op het ondervinden van problemen in de ontwikkeling naar volwassenheid. Op het moment is nog weinig bekend over hoe jongeren met een instellingsverleden zich ontwikkelen over tijd. Om die reden beoogt dit proefschrift inzicht te geven in hoe jongeren met een instellingsverleden zich ontwikkelen tot volwassene, en welke factoren bijdragen aan een betere functionering in het leven.

Om jongeren met een instellingsverleden beter in kaart te brengen maakt dit proefschrift gebruik van verschillende databronnen. Allereerst zijn persoonlijke behandeldossiers, opgesteld door de justitiële jeugdinrichting, geraadpleegd. Deze dossiers bevatten informatie over achtergrondkenmerken van de jongeren en hun omgeving. Ten tweede is informatie over de complete criminele geschiedenis gehaald uit de Justitiële Documentatie (JD) van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Deze informatie is ook verzameld voor de partners van de steekproefleden. De derde geraadpleegde data bron is die van het Centraal Penitentiair Archief. Hier is kennis verkregen over het eventuele verblijf van steekproefleden in detentie. Informatie ten aanzien van gezinsvorming (huwelijk, scheiding en ouderschap) en andere demografische variabelen (zoals nationaliteit) komt uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Ook hier is deze informatie tevens verzameld voor de partners van de steekproefleden. De laatste data bron, wellicht de belangrijkste, bevat informatie uit interviews met een deel van de steekproefleden. De eerste vier officiële databronnen missen belangrijke details in het leven van de steekproefleden (bijvoorbeeld andere romantische relaties dan een huwelijk, gezondheidsproblemen en alcohol- en/of drugsmisbruik) die door middel van interviews aangevuld kunnen worden. Voor een deel van de steekproef zijn wij dus in staat geweest een gedetailleerd levensloop te beschrijven ten aanzien van de in dit proefschrift onderzochte levensdomeinen (huwelijk en ouderschap).

In dit proefschrift is ook een internationale vergelijking tussen Nederland en Noorwegen opgenomen. Deze vergelijking is gemaakt om meer inzicht te krijgen in of gezinsvorming (in het bijzonder ouderschap) hetzelfde effect heeft op crimineel gedrag, ongeacht de nationale context (theoretisch wordt verondersteld dat nationale context een verschil maakt). Om deze vergelijking te maken is een samenwerking aangegaan met Statistics Norway. Zij hebben een Noorse steekproef samengesteld die vergelijkbaar is met de in dit proefschrift onderzochte steekproef.

Dit proefschrift bestaat uit zes hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk geeft een overzicht van bestaande theorieën die de relatie tussen gezinsvorming en criminaliteit over de levensloop verklaren. Hoofdstuk 2,3 en 4 zijn empirische studies die gewijd zijn aan het bestuderen van de invloed van gezinsvorming op crimineel gedrag. Hoofdstuk 5 is gericht op de tegengestelde relatie, namelijk de invloed van crimineel gedrag op gezinsvorming. Tot slot zal hoofdstuk 6 de resultaten gevonden in dit proefschrift bediscussieren.

Resultaten en discussie

Het eerste doel van dit proefschrift was het onderzoeken van de invloed van gezinsvorming op criminaliteit. Hoofdstuk 2 richtte zich daarom op de invloed van drie verschillende aspecten van gezinsvorming (huwelijk, scheiding en ouderschap) op criminaliteit. Conform het derde doel van dit proefschrift werd ook gekeken of de invloed van deze aspecten verschilde per geslacht.

Gevonden werd dat ongeveer de helft van de steekproefleden ten minste één keer een scheiding hadden aangevraagd. Ondanks dit grote aantal bleek er geen samenhang te zijn tussen scheiding en crimineel gedrag. Voor huwelijk en ouderschap wordt wel een reducerend effect gevonden met criminaliteit. Echter wordt dit effect alleen gevonden voor mannen.

Een meer geraffineerd doel in dit proefschrift was het verklaren van de invloed van gezinsvorming op criminaliteit in een moderne samenleving waar een huwelijk en ouderschap niet altijd samen hoeven te gaan (veel personen krijgen tegenwoordig kinderen zonder dat zij getrouwd zijn of zijn juist getrouwd maar besluiten geen kinderen te krijgen). Om dit te onderzoeken zijn de verschillende aspecten van gezinsvorming individueel onderzocht (huwelijk of ouderschap), alsmede gecombineerd (huwelijk en ouderschap). De resultaten lieten zien dat voor mannen ouderschap een sterker reducerend effect heeft op crimineel gedrag dan een huwelijk. Desalniettemin, is gebleken dat mannen die zowel getrouwd zijn als kinderen hebben het hoogst reducerende effect ervaren ten aanzien van criminaliteit. Voor vrouwen werd zowel voor de individuele als de gecombineerde aspecten van gezinsvorming geen verband gevonden met crimineel gedrag.

Hoofdstuk 3 richtte zich op partners van de steekproefleden en hun criminele activiteiten. De reden hiervoor is dat verondersteld wordt in de literatuur dat partners van invloed zijn op het delict gedrag van hun wederhelft. De resultaten lieten zien dat in de maand dat een persoon een delict pleegt (man of vrouw), de kans op crimineel gedrag bij de partner ook verhoogd is. Dit werd ook gevonden wanneer de partner (man of vrouw) geen crimineel verleden had. Dit effect lijkt echter sterker voor vrouwen dan voor mannen. Voor vrouwen hield de verhoogde kans op criminaliteit een paar maanden aan terwijl voor mannen de invloed na één maand verdween.

De relatie tussen ouderschap en criminaliteit stond centraal in hoofdstuk 4. Per maand werd bekeken of een persoon onder invloed van ouderschap minder delicten ging plegen. Voor zowel mannen als vrouwen werd gevonden dat de criminele activiteit afneemt voor de geboorte van het eerste kind. Soms werd zelfs waargenomen dat de afname in delinquentie al begon voor de zwangerschap. Tijdens de periode wanneer het kind geboren gaat worden is het laagste niveau van delinquentie waargenomen, dit is echter van korte duur aangezien in de periode na de geboorte een toename in criminaliteit wordt waargenomen. Het lijkt dus alsof (in het bijzonder voor mannen) enig bewustzijn van toegenomen verantwoordelijkheid als ouder slechts van korte duur is, de meesten vallen snel weer terug in crimineel gedrag. De toename van criminaliteit na de geboorte is een toch wat verrassende bevinding. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn, dat door de geboorte van het kind financiële problemen ontstaan (er zijn meer monden te voeden). Echter is uit de analyses gebleken dat de delicten gepleegd na de geboorte niet alleen maar vermogensdelicten zijn. In dit hoofdstuk

is de internationale vergelijking met Noorwegen opgenomen. De bevindingen lieten zien dat de ontwikkelingen rondom criminaliteit en ouderschap vergelijkbaar zijn. Dit suggereert dat het effect van ouderschap op criminaliteit generaliseerbaar is tussen verschillende landen. In het bijzonder is de sterkere toename in criminaliteit voor Nederlandse mannen en vrouwen na de geboorte van hun kind interessant. De reden hiervoor is dat de ouderschapsregelingen in Nederland veel minder aantrekkelijk zijn (kort vaderschapsverlof, meer onbetaald verlof, hoge kinderdagverblijfkosten) dan de regelingen in Noorwegen. Hierdoor zou men kunnen veronderstellen dat de sterkere toename van crimineel gedrag in de Nederlandse sample resulteert uit meer emotionele en/of financiële druk die nieuwe ouders ervaren.

Verschillende belangrijke gebeurtenissen in de levensloop zijn onderling afhankelijk. Om deze reden veronderstellen wij dan ook dat gezinsvorming niet alleen criminaliteit beïnvloedt, maar dat deze relatie ook andersom werkt. Hoofdstuk 5 richtte zich op deze omgekeerde relatie en onderzocht de invloed van crimineel gedrag op relatievorming (huwelijk, ouderschap en scheiding). In het laatste empirische hoofdstuk werd gebruik gemaakt van zowel officiële registratiedata als informatie verkregen uit interviews met een deel van de steekproefleden. Hierdoor was het mogelijk naast informatie over huwelijken ook andersoortige romantische relaties te bestuderen (zoals samenwonen of beginnende relaties). De resultaten lieten zien dat de steekproefleden met een crimineel verleden (mannen en vrouwen) minder kans hebben op het vinden van een partner. Dit doet vermoeden dat crimineel gedrag stigmatiserend werkt. Mensen die contact hebben gehad met politie of justitie zullen door de samenleving een bepaald label krijgen waardoor zij minder aantrekkelijk zijn dan romantische partners. Daarnaast werd ook een cumulatief effect gevonden, aangezien de kans op het vinden van een partner met elk delict kleiner werd. Naast relatievorming is ook gekeken naar het effect van crimineel gedrag op het beëindigen van romantische relaties. De resultaten lieten een verband zien tussen crimineel gedrag en het beëindigen van een romantische relatie in datzelfde jaar. Dit geldt echter alleen voor vrouwen. Echter moet hier wel bij vermeld worden dat de analyse slechts een verband aantoonde, het is goed mogelijk dat de echte reden voor het beëindigen van de relatie anders is dan het crimineel gedrag. In dit hoofdstuk is verder nog gekeken naar specifieke type delicten zoals gewelds- en vermogenscriminaliteit. De resultaten lieten zien dat voor mannen vermogensdelicten geen effect hebben op romantische relaties. Voor vrouwen werd gevonden dat vermogensdelinquentie de kans op een romantische relatie verminderde. Ditzelfde effect werd voor mannen gevonden, wanneer zij geweldsdelicten pleegden verminderde de kans op een romantische relatie. Dit impliceert dat delinquentie door mannen en vrouwen anders wordt beoordeeld door potentiële romantische partners. Met andere woorden, waar voor mannen pas een negatief effect van crimineel gedrag op romantische relaties wordt gevonden bij zwaardere delict typen, geldt voor vrouwen dat het plegen van een minder zwaar delict, zoals een vermogensdelict, al een negatief effect heeft op romantische relaties. Deze hogere 'tolerantie' ten aanzien van crimineel gedrag bij mannen, kan worden verklaard door de samenstelling van de steekproef, namelijk hoog-risico jongeren. Voor personen met een problematische achtergrond geldt waarschijnlijk dat mannen die minder ernstige delicten plegen niet als deviant worden gezien. Dit criminele gedrag wordt waarschijnlijk zelfs gezien als een kenmerk van mannelijkheid (het vertonen van extravert gedrag, nemen van risico's, kracht en bescherming kunnen bieden), waardoor de man aantrekkelijk wordt bevonden door

potentiele partners. Het is ook goed mogelijk dat de criminele man zorgt voor inkomsten, waardoor een hogere tolerantie ontstaat voor vermogensdelicten. Deze acceptatie geldt echter niet voor geweldsdelicten (waaronder ook huiselijk geweld), wat erop duidt dat agressief gedrag als bedreigend en onacceptabel wordt gezien en daardoor niet samengaat met het hebben van een romantische relatie.

Praktische implicaties

Veel jongeren met een instellingsverleden gaan tot op late leeftijd door met het plegen van delicten. Het is daarom van belang om meer te weten te komen over bepaalde factoren die verdere delinquentie tegen kunnen gaan. Dit proefschrift heeft laten zien dat de relatie tussen gezinsvorming en criminaliteit reciproque is. Aan de ene kant is aangetoond dat het hebben van een partner zorgt voor een minder delinquente levensstijl. Aan de andere kant, heeft dit proefschrift laten zien dat wanneer een persoon delicten pleegt, hij of zij vaak een verminderde kans heeft op het hebben van een romantische relatie. Als praktische interventie is het echter niet mogelijk om een huwelijk of ouderschap aan te bieden (iets wat bijvoorbeeld wel mogelijk is bij werk). Een belangrijke bevinding van dit proefschrift is dan ook dat preventief beleid, gericht op het verminderen van criminaliteit veel meer belangrijke voordelen heeft. Zo is aangetoond dat minder criminaliteit leidt tot een verhoogde kans op het vinden van een romantische partner, wat de kans op verdere delinquentie aanzienlijk vermindert. Voor ouderschap kunnen wel meer directe beleidsaanbevelingen worden gedaan. De internationale vergelijking in hoofdstuk 4 van dit proefschrift heeft aangetoond dat in Noorwegen de toename van delinquentie na de geboorte van een kind veel minder was dan voor de Nederlandse sample. De veronderstelling is dat de uitgebreide ouderschapsregelingen in Noorwegen dit verschil veroorzaken. In Nederland krijgt de vrouw 16 weken betaald ouderschapsverlof, dit is in Noorwegen 46 weken. Voor mannen zijn er ook grote verschillen, zo krijgt een vader in Noorwegen 12 weken betaald ouderschapsverlof na de geboorte, terwijl een vader in Nederland slechts twee dagen betaald verlof krijgt. Verder mogen vaders in Noorwegen een jaar onbetaald verlof opnemen, in Nederland mag dit slechts voor maximaal 26 weken. Naast de grote verschillen in ouderschapsregelingen, is er in Noorwegen een goed gesubsidieerde kinderopvang waardoor dit voor alle Noorse ouders betaalbaar is. In Nederland zijn de kosten voor kinderopvang zeer hoog en zeker niet voor iedereen betaalbaar. Deze factoren kunnen zorgen voor meer emotionele en financiële stress bij Nederlandse ouders, die sommigen laat terugvallen in crimineel gedrag. Het is dus van belang dat beleidsmakers rekening houden met overheidsregelingen aangezien dit proefschrift laat zien dat overheidsregelingen de criminele keuze van individuen beïnvloeden en er op die manier mogelijk aan bijdragen dat een persoon overweegt niet over te gaan tot crimineel gedrag.